N°. 270. 1851.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant, franco per post, is f 24 in het jaar, f 6 in de 3 maanden, en 10 cents voor afzonderlijke nommers.

VRIJDAG 14 NOVEMBER.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

NEDERLANDEN.

(Staatsblad n°. 140.) *BESLUIT van den 14den November 1851, betrekkelijk de beëediging van de daarbij bedoelde officieren, onder-officieren en korporaals, als ambtenaren, belast met het opsporen van misdrijven, en als hulpofficieren van justitie.*

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Justitie, van den 3den November 1851, n°. 113;

Gelet op Ons besluit van den 28sten October jl., n°. 47, houdende beschikbaarstelling van eenige detachementen hulp-maréchaussée,

Hebben goedgevonden en verstaan:

1°. op de officieren en onderofficieren, hieronder begrepen de korporaals, die aan voorzeide detachementen zullen worden toegevoegd, toepasselijk te verklaren het Koninklijk besluit van 13 Februarij 1845, n°. 55 (*Staatsblad* n°. 8), betreffende de beëediging van officieren en onder-officieren bij het wapen der maréchaussée, als ambtenaren, belast met het opsporen van misdrijven en als hulpofficieren van justitie;

2°. het tegenwoordig besluit zal verbindbaar zijn van af den 15den November eerstkomende.

Onze Ministers van Justitie en van Oorlog zijn, elk zoo veel hem aangaat, belast met de uitvoering dezes, waarvan afschriften zullen worden medegedeeld aan den Raad van State, aan Onzen Minister van Finantien, zoo mede aan de Algemeene Rekenkamer tot informatie, en zal dit besluit in het *Staatsblad* worden opgenomen.

's Gravenhage, den 4den November 1851.

WILLEM.

De Minister van Justitie,
NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL.
De Minister van Oorlog,
VAN SPENGLER.

Uitgegeven den veertienden November 1851.
De Staatsraad, Directeur van het Kabinet des Konings,
A. G. A. VAN RAPPARD.

Bij besluit van 12 November jl., n°. 12, heeft Zijne Majesteit aan *J. L. Callungius*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als adjunct-houtvester belast met eene subadministratie in het eerste jagtdistrict der provincie Noordbrabant.

Door Zijne Majesteit zijn bij besluit van den 5den November 1851, n°. 62, goedgekeurd de beroepingen van predikanten uitgebragt door de kerkeraden der hervormde gemeenten hierna genoemd, als:

van Nieuwerkerk en Duiveland, onder de classis van Zierikzee, op *J. Bouman*, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Overijssel;

van Appelsche, onder de classis van Heerenveen, op *H. H. Okken*, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Friesland;

van Biggekerke c. a., onder de classis van Middelburg, op *P. A. M. Boelen de Heer*, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Noordbraband, hulpprediker te Maricom, Laren en Batsum;

van Kamperveen, onder de classis van Kampen, op *A. C. Montijn*, predikant te Zoutelande.

Door Zijne Majesteit is bij besluit van den 8sten November jl., n°. 62, goedgekeurd het beroep van eenen predikant, uitgebragt door den kerkeraad der hervormde gemeente te Jaarsveld, onder de classis van Utrecht, op *B. L. Verwey*, candidaat bij het provinciaal kerkbestuur van Zuidholland.

Zijne Majesteit heeft bij besluit van den 5den November jl., n°. 61, het emeritaat verleend aan den heer *H. J. Veldwijk*, predikant bij de Hoogduitsche hervormde gemeente te Arnhem.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Men weet dat sinds vele jaren tusschen de Roomsch-katholieke en de Grieksch-katholieke bevolking getwist wordt over het bezit der door heilige herinneringen gewijde oorden in Palaestina, en dat de aanspraken der eerste door Frankrijk, en der laatste door Rusland ondersteund worden. „Dit vraagstuk — zoo wordt uit Konstantinopel, dd. 25 October, aan het *Journal des Débats* geschreven — „heeft eene bedroevende wending genomen. De Fransche gezant was het met de Porte bijna eens geworden over eene schikking, volgens welke de betwiste heiligdommen het gemeen goed van beide partijen zouden zijn, toen de Sultan een eigenhandigen brief van den Keizer van Rusland ontving, waarin hij dringend verzocht, en als eene gunst, in zijn naam en dien zijner familie, alsmede in naam zijner godsdienst, vroeg, dat aan de vertoogen van Frankrijk in deze zaak niet verder gehoor zou worden verleend; daarbij waren betuigingen van warme vriendschap jegens den Sultan en van zucht om hem van dienst te zijn, gevoegd. Na zulk een brief durfde de Sultan niet verder gaan, en de onderhandeling met den Franschen gezant is dadelijk geschorst.”

Nog wordt aan het genoemde blad gemeld, dat de Porte, tot dekking van het tekort in de schatkist, bepaald heeft dat van de jaarwedde van elk ambtenaar tien per cent, voor eens, zal worden ingehouden, en door elk hoofd van een gezin in het rijk zonder onderscheiding van godsdienst, eene buitengewone belasting, voor eens, van 20 piasters zal worden opgebragt.

Te Bagdad woedde, volgens berigten van 23 September, de cholera hevig. De Porte schijnt thans quarantaine-maatregelen tegen die ziekte nutteloos te achten; althans de van Bagdad komende goederen werden in de Europesche havens van Turkije zonder eenige voorzorgen toegelaten.

RUSLAND.

Te St. Petersburg zijn in het begin dezer maand berigten van het oorlogstooneel in Kaukasie ontvangen, waaruit blijkt dat de Russische troepen, na den jongsten welgeslaagden togt tegen de benden van Schamyl in Daghestan, aan de Kaukasische linie nieuwe voordeelen op de bergbewoners behaald hebben. Op den linker vleugel had de bevelvoerende generaal Bariatinsky in de laatste dagen van September eene sterke vijandelijke afdeeling die naar den linker oever der Sunscha overgestoken was en aldaar talrijke kudden buit gemaakt had, overrompeld en verslagen, en haar het weggevoerde vee weder afgenomen. De vijand had bij die gelegenheid meer dan 200 dooden, eene groote menigte wapenen en omstreeks honderd paarden verloren, terwijl het verlies der Russische troepen van geen belang was. Op den regter vleugel waren, mede in de laatste dagen van September, onderscheiden expeditien gedaan om oproerige volksstammen te tuchtigen, die alle tot voordeel der Russische wapenen waren afgeloopen.

DUITSCHLAND.

Volgens berigten uit Berlijn van den 11den dezer zijn de brieven, waarbij het Pruissische gouvernement het tot hiertoe bestaande tolverbond opzegt, reeds aan de betrokken regeringen toegezonden. Te dier gelegenheid bevat de half-officiele *Preussische Zeitung* van den 12den dezer een vertoog, waarin, na vermelding van het gunstig onthaal hetwelk het den 7den September tusschen Pruissen en Hannover gesloten verdrag over het algemeen in de publieke opinie gevonden heeft, gezegd wordt:

„Door het verdrag van 7 September is de tolvereeniging een nieuw tijdperk van hare ontwikkeling ingetreden. Naar mate het tijdstip nadert, hetwelk vroegere overeenkomsten als dat der opzegging en vernieuwing van de tot hiertoe bestaan hebbende tolvereeniging bepalen, moet ook de regering te dringender hare verpligting gevoelen, om een besluit te nemen nopens de keuze van den weg dien zij behoort in te slaan, om de uitvoering van het nieuw gesloten verbond in eenen aan het algemeen belang beantwoordenden geest voor te bereiden. Het mag aan geen twijfel onderhevig blijven, dat niet eene ontbinding, dat veeleer alleen eene *bevestiging der bestaande vereeniging op uitgebreider grondslagen*, het doel behoort te zijn. De opzegging is bij de verdragen als noodzakelijk voorgeschreven, maar zij zal *niets* zijn dan een *bloote vorm*, ten einde, onder de vereischte wijzigingen, zoo die wenschelijk geacht worden, tot de nieuwe vereenigings-periode over te gaan, en ten einde voor den aanvang der gemeenschappelijke onderhandelingen over het voortdurend bestaan der vereeniging den weg te banen”.

— Den 10den dezer is te Hannover het volgende bulletin aangaande den toestand des Konings uitgegeven:

„Zijne Majesteit heeft een zeer onrustigen nacht gehad, de vermindering der krachten duurt voort.”

SPANJE.

De zitting der wetgevende kamers is den 6den dezer, zonder plegtigheid geopend, met de voorlezing van het koninklijk besluit, waarbij de kamers werden bijeengeroepen. De kamer van afgevaardigden heeft dadelijk, op voorstel van een harer leden, besloten, aan de bevolking van Cuba den dank der vergadering te betuigen wegens den moed en de trouw, door haar bij den inval der vrijbuiters onder aanvoering van Lopez betoond.

De pauselijke nuntius had, krachtens het nieuwe concordaat, verlangd, dat de uitgave van het Madridsche dagblad *Nacion*, wegens zijne hevige afkeuring van het concordaat, zou worden verboden, even als onlangs met de *Europa* is geschied. Doch de wijze waarop de opheffing van het laatstgenoemde blad door velen opgenomen is, heeft het ministerie doen aarzelen; het heeft zich er toe bepaald, aan de *Nacion* alsmede aan vier andere bladen eene waarschuwing te doen toekomen.

FRANKRIJK.

In de zitting der wetgevende vergadering van eergisteren klaagde een

lid van de Bergpartij, de heer Sartin, over mishandelingen, hem moedwillig aangedaan door de politie bij gelegenheid van een voor eenigen tijd in zijn departement gehouden republikeinsch feestmaal, waar, naar zijn verhaal, alles van de zijde der gasten ordelijk toegegaan was. Hij stelde eene enquête hieromtrent voor. De afgetreden minister van binnenlandsche zaken, de heer Leon Faucher, verdedigde de handelingen der politie, hoewel erkennende, dat zij daarbij niet, zoo als behoorde, door den maire der gemeente vergezeld was geworden. Een ander lid der Bergpartij, de heer Bac, zeide dat hij zelf en andere ambtgenooten eene gelijke behandeling, als de heer Sartin, hadden ondervonden; hij drong er nadrukkelijk op aan, dat men de onschendbaarheid der wetgevende vergadering in elk harer leden, van welke partij of denkwijze ook, behoorde te doen eerbiedigen, en dat in de republiek de gelijkheid der meeningen voor de wet, eindelijk eene waarheid behoorde te worden. De tegenwoordige minister van binnenlandsche zaken klaagde dat zijn ambtsvoorganger de aan zijn departement ontvangen officiele stukken betreffende het voorgevallene met den heer Sartin, had medegenomen; dat hij dus geene inlichtingen aan de vergadering kon geven maar dat het zijns oordeels eene bedroevend voorval was, waarbij aan beide zijden verkeerdheden waren gepleegd. Dit laatste gezegde bragt vrij wat rumoer te weeg; men viel den minister telkens in de rede, waarop de voorzitter riep: » laat den minister spreken; laat hem antwoorden, wel of kwalijk." Deze uitval bragt de geheele linker zijde in beweging; zij riep dat de minister door den voorzitter beleedigd was. De voorzitter wist aan zijn gezegde eene voldoende uitlegging te geven. De heer Jules Favre, mede een lid der Bergpartij, ondersteunde de klagten zijner partijgenooten. » Gij noemt u — zeide hij tot de regter zijde — de partij der orde; maar ik ken geene orde dan de orde der wet; en wanneer gij, onder voorwendsel van orde, de wet verkracht, zijt gij vijanden der orde en huichelaars. De wet moet alles beheerschen; en toen de gendarmes, wegens eene bloote overtreding eener politieverordening, het huisregt schonden en zich aan den heer Sartin vergrepen, had hij regt om gewapenderhand weêrstand te bieden. Ik, wij allen zullen ons met alle wapenen te weer stellen, zoodra men de wet verbreekt." De minister van justitie kwam met kracht op tegen de leer van gewelddadig verzet; hij noemde het een oproerkreet, en verdedigde de handelingen der politie bij de bedoelde gelegenheid, tevens verklarende dat de zaak in geregtelijk onderzoek was. De vergadering besloot hierop met 491 tegen 228 stemmen, omtrent de interpellatie van den heer Sartin tot de orde van den dag over te gaan; deze stemming toont, hoeveel leden nog, in eene schier voltallige vergadering, gezind zijn om zich tot ondersteuning van maatregelen ter handhaving der orde te vereenigen. De heer Léon Faucher deelde nog mede hoe hij in het bezit was van stukken, die de tegenwoordige minister van binnenlandsche zaken te vergeefs gezocht had, en bewees dat hij geenszins die stukken had » verduisterd of ontvreemd", zoo als door een ander lid was beweerd. Een der tegenwoordige ministers, de heer Giraud, sloot de langgerekte discussie met eene verklaring dat het tegenwoordige bewind met het laatstelijk afgetredene op alle punten, die de handhaving der orde betreffen, geheel overeenstemt, en aan de staatkunde van orde en behoud nimmer ontrouw zal worden.

Aan het eind der zitting werd door den heer Daru het rapport der commissie over het voorstel tot intrekking der bestaande kieswet, voorgelezen. » Die intrekking — zeide de rapporteur hoofdzakelijk — is voorgesteld met het doel om de revolutionnairen te ontwapenen en om het algemeen stemregt in zijne zuiverheid te herstellen. Wij hadden geene andere keuze dan òf het beginsel der kieswet te verzaken òf ons steil tegenover de uitvoerende magt te stellen. Wij hebben echter niet geaarzeld; het land moet niet kunnen twijfelen aan ons vaste voornemen, om het beginsel der kieswet in stand te houden. De vergadering is niet in den waan, dat zij de best mogelijke kieswet heeft gemaakt; maar zij meent eene wet van eene echt zedelijke strekking, eene wet die het algemeen stemregt niet geschonden maar gezuiverd heeft, te hebben gemaakt; en zij behoeft niets in te trekken noch te verloochenen van hetgeen zij in dezen gedaan heeft. Het is bevreemdend dat de President de intrekking der kieswet juist voorstelt ter zelfder tijd, waarop hij verklaart dat op alle punten des lands aanstalten tot burgeroorlog gemaakt worden. Alles wat den schijn zou hebben van eene bewilliging aan den oproergeest, moeten wij vermijden. Men heeft u waarschuwend gezegd dat ten dage der algemeene verkiezingen drie millioen uitgesloten kiezers hunne stem gewapenderhand en krachtens het regt des gewelds zouden komen uitbrengen. Voor zoodanige waarschuwing moogt gij niet terugdeinzen; gij zoudt daardoor uw goed regt opgeven en ongegronde grieven schijnen te billijken. Voor het regt moet gij blijven staan, nimmer voor bedreigingen. Zoo gij u vrees laat aanjagen, zoudt gij het gevaar, dat gij ontgaan wildet, juist doen ontstaan. En waar zoudt gij eindigen met bewilligen? Men zou van den anderen kant zeker niet ophouden te eischen, na eene eerste welgeslaagde poging tot vreesaanjaging. Gij zoudt dan nog, schoon van een gedeelte uwer kracht verstoken, moeten weêrstand bieden, of u geheel weerloos op genade overleveren. Door zulke bewilligingen schraagt men de staatsmagten niet, ontwapent men nimmer den oproergeest".

De rapporteur handelde verder over de hoofdbepaling van de regeringsvoordragt, te weten dat eene inwoning van zes maanden in eene gemeente voldoende is om het kiezers-domicilie te vestigen; hij betoogde onder anderen dat bij geen republikeinsch volk ooit het stemregt van de voorwaarde van een vast verblijf gescheiden maar steeds aan het bezit eener eigen haardstede verbonden is.

Hij stelde eindelijk namens de commissie voor, de voordragt te verwerpen en, zoo in de kieswet wijzigingen noodig waren, die bij eene andere gelegenheid te berde te brengen.

— Een aantal leden van de regter zijde heeft eergisteren eene bijeenkomst gehouden, ten einde te overwegen of het niet mogelijk zou zijn, eene volslagen breuk tusschen de beide staatsmagten voor te komen. Men heeft zich vereenigd met het denkbeeld, dat het voorstel der regering tot herstelling van het algemeen stemregt, niet dadelijk verworpen maar ten tweeden male in beraadslaging gebragt behoorde te worden, en dat men van deze tweede beraadslaging moest gebruik maken om wijzigingen in de bestaande kieswet te brengen.

— Voor eenigen tijd maakte de ontdekking van een bloedend Christusbeeld in de kerk te Saint Saturnin, veel opzien. De menigte stroomde van heinde en verre toe op de wondermare. Doch de geestelijkheid vermoedde daarbij bedrog, en bij onderzoek bleek dit vermoeden gegrond te zijn. Thans is eene vrouw door het hof van appel te Nimes wegens krenking der godsdienst tot zes maanden gevangenisstraf en fr. 500 geldboete veroordeeld, als hebbende bedriegelijk het wonder der bloedende wonden in de kerk van Saint Saturnin bewerkt.

BELGIE.

De senaat heeft eergisteren het ontwerp-antwoord op de troonrede, zoo als het ingevolge de eerste discussie gewijzigd was, met enkele nadere veranderingen, aangenomen. De paragraaph betrekkelijk de openbare werken bevat den volgenden wenk: » het nut van wel overlegde en naar » onze finantiele hulpmiddelen berekende openbare werken wordt door » den senaat erkend."

Het ontwerp gewaagde van den » staat van onzekerheid waarin het leger zich bevindt." Op voorstel van den minister van binnenlandsche zaken, is deze uitdrukking geschrapt. » De beste regeling van het krijgswezen — zeide hij — is thans een punt van onderzoek; maar daarom is de toestand des legers niet onzeker. Velen wenschen eene betere inrigting, die volgens eenigen minder, volgens anderen meer dan de tegenwoordige zou kosten; doch niemand is er die betwist, dat Belgie een sterk en op hechte grondslagen gevestigd leger moet hebben."

De kamer van volksvertegenwoordigers heeft eergisteren de beraadslaging over het antwoord op de troonrede voortgezet, en een aantal paragraphen van het ontwerp aangenomen. Een amendement strekkende om eene verhooging der thans bestaande matige invoerregten op levensmiddelen wenschelijk te verklaren, is door de kamer verworpen, na een betoog van den minister van finantien dat het tarief voor den invoer van levensmiddelen niet naar dezelfde beginselen als dat voor de producten van fabrieknijverheid, kon worden ingerigt.

De suikerwet ter sprake gebragt zijnde door de vertegenwoordigers van Antwerpen, die klaagden dat de handel in koloniale suiker door de overdreven begunstiging der inlandsche suikerteelt afbreuk leed, verklaarde de minister van finantien, dat hij voor alsnog niets beters dan de bestaande suikerwet, tot vereeniging der uiteenloopende belangen en tot verzekering van het aan de schatkist verschuldigde, had gevonden noch hooren voorstellen; dat ook de belanghebbenden zelve het onderling niet eens konden worden omtrent hetgeen in de plaats der bestaande wet zou moeten worden gesteld; dat de Regering zich daarom niet tot het voordragen van veranderingen kon verbinden, maar de zaak in onderzoek zou houden.

— Eene opgave van den algemeenen staat der Belgische schatkist op den 1sten September 1851, door den minister van finantien aan de kamer ingediend, behelst de volgende slotsommen:

» Op de afgesloten budgets van 1830 tot 1849 bestaat een tekort van fr. 30,276,179.64; op het budget van 1850 een vermoedelijk tekort van fr. 4,680,014.03; en op dat van 1851 een vermoedelijk tekort van fr. 4,490,846.08. Het tekort over alle deze diensten te zamen bedraagt dus fr. 39,447,039.75.

» De regering kon tot vermindering van dit ongedekte bedrag over eenige bijzondere hulpmiddelen beschikken, te weten, over nog niet te gelde gemaakte staatsschuldbrieven welke de regering gemagtigd was uit te geven, en over gelden ter schulddelging afgezonderd; deze hulpmiddelen hebben te zamen fr. 22,135,825.14 opgeleverd; zoodat het ongedekte bedrag, waarin met het jaar 1852 zal moeten worden voorzien, fr. 17,311,214.64 bedraagt.

» Er zijn nog eenige buitengewone middelen beschikbaar tot vermindering van het tekort, namelijk de verkoop van nog in bezit van den Staat zijnde spoorweg-actien en van domeinen, tot wier verkoop bij de wet magtiging is gegeven; de spoorweg-actien bedragen in nominale waarde fr. 3,750,000, en van de som van ruim zes millioen, welke naar de wet uit den verkoop van domeinen kan worden gevonden, is nog een gedeelte, fr. 3,313,635.33, niet gerealiseerd.

» De buitengewone ontvangsten op de begrootingen sedert 1830 bedragen te zamen fr. 514,931,110.64, en daarentegen de buitengewone uitgaven fr. 497,552,696.48; zoodat de buitengewone ontvangsten eene som ten bedrage van ruim 17 millioen tot vermindering van het tekort op de gewone inkomsten gestrekt hebben.

» De renten voor de gewone staatsschuld te betalen, bedragen eene som van fr. 14.932,814.22; de uitkeering aan het tot schulddelging bestemde fonds fr. 1,342,936.32, en de jaarlijksche onkosten fr. 34,... De rente voor buitengewone schuld (aangegaan tot bekostiging van openbare werken), bedraagt fr. 10,428,860.92; de storting voor schulddelging fr. 2,075,137.18, en de jaarlijksche onkosten fr. 213,625.

» Het kapitaal der gewone en buitengewone schuld beliep oorspronkelijk fr. 811,066,922.14, waarvan fr. 205,038,418.44 uitgedelgd, zoodat nog fr. 606,028,503.70 uit te delgen blijft. Sedert 1 September 1850 is het kapitaal der schuld met fr. 5,063,857.55 verminderd."

— De bisschop van Luik heeft, op het voorbeeld van den aartsbisschop van Mechelen, in een ter openbaarmaking bestemden brief het besluit verdedigd van de Belgische geestelijkheid, om ditmaal bij den aanvang van het schooljaar in de staatsinrigtingen van middelbaar onderwijs de viering der gebruikelijke kerkplegtigheden te weigeren, uit hoofde het staatsonderwijs thans geene genoegzame waarborgen van zedelijke en godsdienstige strekking opleverde om hetzelve door een openlijk blijk van goedkeuring van de zijde der Kerk, aan de huisvaders te kunnen aanbevelen.

In dien brief is het punt in geschil tusschen het gouvernement en de geestelijkheid, uiteengezet.

» De moeijelijkheid ligt — zegt de bisschop onder anderen — in de gemengde scholen, of met andere woorden in de zamenstelling van het onderwijzend personeel. De geestelijkheid kan het beginsel der gemengde scholen niet aannemen, en het gouvernement wil het niet laten varen. De bisschoppen vragen eenen waarborg voor de goede zamenstelling van het geheele onderwijzend personeel en de regering beweert dien waarborg niet zonder afstand van het hoog gezag te kunnen geven.

» Het ministerie, het beginsel der gemengde scholen doorzettende, doelt daarmede niet zoozeer het kleine aantal protestanten hier te lande te begunstigen, als wel om in naam der constitutie de verwezenlijking van het op staatskosten gegeven wordend onderwijs, derhalve de wettelijke onverschilligheid in zake van godsdienst, voor alle openbare scholen te doen aannemen. Men beweert dat het den Staat geoorloofd, ja zelfs meer overeenkomstig met de constitutie zou zijn, in de middelbare scholen katholijke, protestantsche, godsdienstige of twijfelzieke en godsdienstlooze onderwijzers aan te stellen, als zijnde het wetenschappelijk onderwijs het hoofddoel des Staats.

» Terwijl de Heilige Stoel de gemengde scholen zelfs in Ierland, waar eene protestantsche staatskerk bestaat, afgekeurd heeft, zouden wij dit in het schier geheel katholieke Belgie toelaten? Het is ons onmogelijk

geve aan de vijftien duizend protestanten en Israëliten afzonderlijke scholen, wij zullen er niets tegen zeggen, want wij zijn, grondwettelijk gesproken, nooit onverdraagzaam geweest; — maar zelve aan gemengde scholen onze medewerking verleenen, neen, dat zullen wij nimmer.

En het is nog niet zoozeer de benoeming van protestantsche onderwijzers, waarvoor wij beducht zijn; het is vooral de benoeming van hen die het geloof hebben verloren of niet naar hetzelve durven leven. De protestanten belijden althans eene godsdienst; men kan iemand achten, die zijne godsdienst belijdt en betracht, terwijl men hem wegens zijne valsche godsdienst beklaagt; men kan de jeugd tegen deze valsche godsdienst sterken. Maar is er een invretend bederf, erger dan twijfelzucht en onverschilligheid? Kan men het indringen van dit gif in het jeugdig gemoed verhoeden? Wanneer het kind, hetwelk alles opmerkt, van den geestelijke hoort dat het dure pligt is ter misse, ter biecht, ten heiligen avondmaal te gaan, en wanneer het dan ziet dat de meesters, aan welke het vermaand wordt eerbied te betoonen, zijne onderwijzers in de geschiedenis, de letterkunde enz., nimmer derwaarts gaan, — komt het kind er dan niet schielijk toe, het leerstuk zoowel als het gebod te betwijfelen? En is dan niet, zoodra de hartstogten ontwaken, het geloof zoowel als de goede zeden op het punt van te bezwijken? In zulke inrigtingen van onderwijs kan de godsdienst niets anders zijn dan een uithangbord, gekozen om de goede trouw der ouders te bedriegen, de meeste jongelieden verlaten, te bederven, om ze tot leger der goddeloozen, der twijfelaars, der onverschilligen, te vervormen, van daar het ongeluk en dikwerf de ondergang der huisgezinnen.

Het gouvernement kan aan de geestelijkheid eenen waarborg voor de goede zamenstelling van het onderwijzend personeel geven, zonder van zijn hoog gezag iets af te staan. Het vraagt immers over de bekwaamheid der candidaten het advies van het schoolbestuur; zoo vrage het over het godsdienstig en zedelijk karakter het advies der geestelijkheid. Dan zal de gewenschte verstandhouding bestaan, zoolang het beiden waarlijk ernst is, bekwame en godsdienstige onderwijzers te hebben.

Staat en Kerk zijn onderling onafhankelijk. Wederzijdsche achting, verstandhouding, tegemoetkoming, onderlinge vrede moeten dan ook, tot het heil der maatschappij, tusschen hen bestaan. Is dit niet het geval, dan is er, in zake van openbaar onderwijs, in Belgie een onpartijdig en onomkoopbaar regter, het hart der vaders en moeders. Ook thans verklaren de Christen huisgezinnen zich tegen de door het ministerie voorgenomen verwereldlijking van het staatsonderwijs; zij verwerpen dit aan de donkerste dagen der Fransche omwenteling ontleende stelsel. Eere zij den huisgezinnen van Luik en van dit kerkgebied; eere der geheele Belgische natie; in weerwil der oogenblikkelijke afdwalingen van het staatsbewind, zal de natie steeds innig godsdienstig, innig katholiek blijven. Zij zal steeds aan de godsdienst de opvoeding harer kinderen toevertrouwen. De verwereldlijking van het onderwijs zal evenmin als die van de liefdadigheid, hier te lande wortel vatten."

ENGELAND.

Volgens een staat, opgemaakt uit de wekelijksche opgaven van het vervoer over de spoorwegen in het vereenigd rijk, heeft de gezamenlijke opbrengst van dat vervoer van den 1sten Januarij dezes jaars tot 1sten November ingesloten, L. st. 12,525,760 bedragen, tegen L. st. 10,867,640 in hetzelfde tijdvak van 1850; L. st. 9,411,846 in hetzelfde tijdvak van 1849; L. st. 8,555,016 in hetzelfde tijdvak van 1848. De gemiddelde opbrengst in het gemelde tijdvak bedroeg per mijl L. st. 1977 in 1851; L. st. 1927 in 1850; L. st. 1988 in 1849; L. st. 2213 in 1848.

Maandag jl. heeft de nieuwe lord-meijer van Londen zijn ambt met den gebruikelijken optogt, gevolgd door een groot gastmaal op het stadhuis der City, aanvaard. Het gastmaal werd door geen enkel vertegenwoordiger eener vreemde mogendheid bijgewoond, hoewel het corps diplomatique naar gewoonte uitgenoodigd was geworden. De gebruikelijke toast op de vreemde gezanten bleef dan ook achterwege. Algemeen ziet men in de afwezigheid der gezanten een blijk van misnoegen over de eerbewijzen, door het stedelijk bestuur der City aan Kossuth gebragt. De minister lord John Russell achtte noodig, aan het gastmaal de vredelievende strekking der Britsche staatkunde te verkondigen; hij drukte er vooral op, dat, zoo Engeland zich niet reeds uit menschlievendheid onthield van alles wat tot oorlog kon leiden, het ook, uit zuiver eigenbelang eenen oorlog op het vasteland, waardoor het verbruik zijner producten zou afnemen, moest trachten voor te komen.

BEURS-BERIGTEN.

Parijs 11 November: 3 pcts. renten fr. 55.80; idem 5 pcts. fr. 90.60.
Londen 11 November: 3 pcts. gecons. 98½; Nederl. werk. schuld 2½ pcts. 59; idem 4 pcts. 90.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, den 13den November 1851.

De *Haarlemmer Courant* berigt: „De werkzaamheden van de Duinwatermaatschappij ten behoeve der stad Amsterdam zijn gisteren, den 11den November, in tegenwoordigheid van Zijne Koninklijke Hoogheid den Prins van Oranje begonnen. De heeren burgemeester van Amsterdam en Haarlem, en vele genoodigden zijn daarbij tegenwoordig geweest, even als Zijne Koninklijke Hoogheid door den heer mr. van Lennep, voorzitter der commissie, op eene allezins treffende wijze toegesproken."

Harlingen, 27 October. — Het gebrek van beschikbare Nederlandsche schepen heeft aanleiding gegeven, dat dezer dagen de Hannoversche *Fenke*, kapitein G. Rosendahl, van omstreeks 80 last, aangenomen is, om eene lading fruit van hier naar Amsterdam over te brengen, tegen f 4 per last.

Met dit nommer der *Staats-courant* wordt verzonden vel 37 van het Bijblad II, inhoudende het verslag van het verhandelde in de zitting der Tweede Kamer van den 12den dezer.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Zeeland*.

AANBESTEDING.

Op Donderdag den 27sten November des jaars 1851, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zeeland, of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het elfde District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Middelburg, worden Aanbesteed:

Het Verdiepen en over 8210 el lengte Verbreeden van de Waterleiding Bewesten het Kanaal van Terneuzen, met het Onderhoud der Werken tot den eersten Januarij 1853, daaronder begrepen de Leverantie van alle vereischte Materialen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zeeland te Middelburg, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaats-werken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende zes dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat te Middelburg en den Ingenieur te Terneuzen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

MINISTERIE VAN JUSTITIE.

*** De Minister van Justitie

Brengt ter kennis van het publiek, dat bij de Boekverkoopers *van Weelden en Mingelen* te *'s Gravenhage*, tegen den prijs van f 1.20 is verkrijgbaar gesteld de ter Lands-drukkerij gedrukte *Geregtelijke Statistiek van het Koningrijk der Nederlanden van den jare* 1850.

's Gravenhage, den 31sten October 1851.

NEDERMEIJER VAN ROSENTHAL.

MINISTERIE VAN MARINE.

*** De gewone Audientie van den Minister van Marine, zal op Vrijdag aanstaande den 14den dezer geen plaats hebben.

's Gravenhage, den 11den November 1851.

*** De Minister van Marine voornemens zijnde op den 27sten November aanstaande, op de navolgende wijze, onder zijne nadere goedkeuring, te doen Aanbesteden de Levering van het benoodigde Munitiebrood en Versch Rundvleesch, ten dienste der Equipagien van Rijks Schepen en Vaartuigen van Oorlog binnengaats, van den 1sten Januarij tot den 31sten December 1852,

Brengt bij deze ter kennis van de gegadigden:

dat de Biljetten van Inschrijving vóór of uiterlijk op den 27sten November eerstkomende, des morgens vóór twaalf ure, vrachtvrij zullen behooren bezorgd te zijn, als:

voor de Leveringen van Munitiebrood en Versch Rundvleesch ten behoeve van Zijner Majesteits Schepen en Vaartuigen ter Reede van Texel en in het Nieuwe Diep, bij den Kommandant van Zijner Majesteit Wachtschip *de Sambre* te Willemsoord;

voor de Leveringen van Munitiebrood en Versch Rundvleesch ten behoeve van Zijner Majesteit Schepen en Vaartuigen te Hellevoetsluis, bij den Directeur en Kommandant der Marine aldaar;

voor de Leveringen van Munitiebrood en Versch Rundvleesch ten behoeve van Zijner Majesteits Zeemagt te Vlissingen en op de Schelde, bij den Directeur en Kommandant der Marine te Vlissingen;

dat de bedoelde Biljetten moeten bevatten de prijzen in schrijfletters waarvoor de Gegadigden genegen zijn, voornoemde Leveringen op de bij het Bestek van Aanbesteding omschreven Voorwaarden, bij de Honderd Nederlandsche Ponden aan te nemen; zullende bij die Biljetten tevens moeten worden opgegeven de Namen en Voornamen, alsmede de Woonplaatsen der Inschrijvers en van hunne Borgen;

dat geene Biljetten van Inschrijving ter mededinging zullen worden toegelaten dan die welke op gezegeld papier zullen zijn geschreven, door de Inschrijvers onderteekend, geene bij-conditien bevatten en zonder doorhalingen zijn;

dat de Biljetten van Inschrijving, door den voormelden Kommandant van Zijner Majesteits Wachtschip *de Sambre* en de voormelde Directeuren en Kommandanten te Hellevoetsluis en te Vlissingen, ieder voor zooveel zijn ressort betreft, ten voormelden dage en ure, in tegenwoordigheid der Gegadigden zullen worden geopend, en door hen de voorloopige toewijzing der Leveringen aan de minste Inschrijvers zal geschieden;

en eindelijk, dat de Voorwaarden, waarop de voormelde Aanbesteding zal plaats hebben van heden af aan, dagelijks (de Zondagen uitgezonderd), van tien ure des namiddags, voor de Gegadigden ter lezing zullen liggen ter Secretarie van het Ministerie van Marin ete 's Gravenhage, aan boord van Zijner Majesteits Wachtschip *de Sambre* te Willemsoord, en bij de Directien der Marine te Willemsoord, te Amsterdam, te Hellevoetsluis en te Vlissingen.

's Gravenhage, den 12den November 1851.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

Droogmaking van het Haarlemmer-Meer.

BESTEDING.

De Commissie van Beheer en Toezigt over de Droogmaking van het Haarlemmer-Meer verwittigt de Gegadingden dat op Maandag den 24sten November 1851, des middags ten 12 ure, aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, onder nadere goedkeuring, zal worden overgegaan tot de Besteding in het openbaar, van:

Het Herstellen van de beschadigde Rolbrug over de Ringvaart bij het

Lieserbroek om de Droogmakerij van het Haarlemmer-Meer en het beweegbaar stellen van deze Brug op eene burrie of stelsel van rollen in plaats van op de bestaande wielen.

Deze Besteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

De Voorwaarden van bovengemelde Besteding zullen, behalve aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken te 's Gravenhage en aan die van de Gouvernementen van Noord- en Zuidholland te Haarlem en te 's Gravenhage, ter lezing liggen op alle plaatsen, alwaar gewoonlijk zoodanige voorwaarden ter lezing worden gelegd.

De Aanwijzing zal geschieden acht dagen vóór de Besteding, en nadere inlichtingen zijn te bekomen bij de Heeren Ingenieurs P. Kock en J. A Beijerinck te Haarlem en te Leyden.

De Commissie voornoemd,
GEVERS VAN ENDEGEEST.

*** De Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat door het Collegie van Regenten over het Huis van Arrest te Brielle, Zaturdag den 22sten November aanstaande, des namiddags ten een ure, in een der vertrekken van het raadhuis aldaar, in het openbaar, bij inschrijving en opbod, en onder nadere goedkeuring zal worden aanbesteed:

De levering van het benoodigde voor het onderhoud der gevangenen in gemeld gesticht, gedurende het jaar 1852.

De voorwaarden der aanbesteding liggen van heden af voor een ieder ter inzage op de secretarie der gemeente te Brielle.

De Commissaris des Konings voornoemd,
VAN BYLANDT.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Achtste trekking der Vijfde Klasse* van de 215de *Staats-Loterij*, op Donderdag den 13den November 1851, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

N°. 5588 een prijs van 1000 gulden.
" 10,000 " "

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

*** Bij resolutie, gedagteekend: 's Gravenhage, den 13den November 1851, heeft Zijne Excellentie de Minister van Finantien goedgevonden en verstaan:

1°. te bepalen, dat de Loten der 215de Staats-Loterij, gedurende de *Derde* week der trekking van de Vijfde of laatste Klasse, beginnende op Maandag den 17den November 1851, door de collecteurs, splitters en debitanten, tot geene hoogere prijzen, het opgeld daaronder begrepen, zullen mogen worden uitgegeven, dan tot de navolgende, te weten:

BIJ VERKOOP:		BIJ VERHURING:	
Geheele loten	*f* 84.00	Geheele loten	*f* 47.00
Halve	- 42.00	Halve	- 23.50
Vijfde	- 16.80	Vijfde	- 9.40
Tiende	- 8.40	Tiende	- 4.70
Twintigste	- 4.20	Twintigste	- 2.35

2°. voorschreven bepaling ter kennisse te brengen van de heeren Commissarissen des Konings in de onderscheidene provincien, met verzoek om daaraan de meest mogelijke algemeene bekendheid te doen geven; zoomede om te willen doen toezien, dat de Loterij-handelaren zich daarnaar gedragen.

Veiling van Domeingoederen te 's Gravenhage.

Op Vrijdag den 21sten November 1851, des voormiddags ten 10 ure, zal, al of niet onder voorzitting van den Directeur van de Registratie en Domeinen voor de provincie Zuidholland, door den Ontvanger der Domeinen te 's Gravenhage, ten overstaan van den aldaar gevestigden Notaris C. J. Schiefbaan, in het Venduhuis der Notarissen te 's Gravenhage, worden overgegaan tot de voorloopige Veiling, en op Vrijdag den 28sten dier maand ten zelfder ure en plaatse, tot de Afslag en Toewijzing of Verkooping van Domaniale Vaste Goederen, gelegen onder de gemeenten Hazerswoude, Wateringen, Reeuwijk, Sluipwijk en Gouda, welke goederen in het breede zijn omschreven in de verspreide Aanplakbiljetten, alsmede in den Catalogus die voor 10 cents verkrijgbaar is bij den opgemelden Ontvanger, bij de Ontvangers der Registratie en Domeinen te Leyden, Alphen, Delft, Gouda, Haarlem en Utrecht, en bij den Ontvanger der Domeinen te 's Hertogenbosch; terwijl de Verkoopsvoorwaarden voor een ieder ter lezing liggen aan de Kantoren van de vijf eerstgemelde Ontvangers en den voorz. Notaris en aan het Raadhuis der stad 's Gravenhage.

's Gravenhage, den 20sten October 1851.

De Directeur der Registratie en Domeinen voor Zuidholland,
PEISTER.

Veiling van Domeingoederen.
Provincie *Friesland.*

Op Maandagen, den 24sten November en 1 December 1851, zal, al of niet onder voorzitting van den Directeur der Registratie en Domeinen voor de provincie Friesland, telkens des voormiddags ten 10 ure, door den Ontvanger der Registratie van de Geregtelijke en Administrative Acten en der Domeinen te Leeuwarden, in het Friesch Koffijhuis, bij Swildens, op den Wirdumerdijk aldaar, ten overstaan van den Notaris Mr. C. Wiersma, worden overgegaan, op eerstgenoemden dag tot de voorloopige en op laatstgemelden tot de eindelijke toewijzing van:—

1°. de Vervreemdbare Rijksgronden, behoorende tot de Groote Wegen in de provincie Friesland;

2°. Een Huis, staande in de Weverstraat te Harlingen, sectie A, n°. 869 en 870;

3. Domaniale Prestatien op het eiland Ameland, bestaande in 1092 grondrenten, in 19 Kavels, met voorbehoud van regt tot zamenvoeging.

Breeder omschreven in den Catalogus, welke voor den Prijs van 10 cents te bekomen is bij de Ontvangers der Registratie en Domeinen te Hardegarijp, Harlingen, Heerenveen, Holwerd, Leeuwarden, Sneek, Groningen, Assen, Zwolle en Amsterdam en bij den Ontvanger der Domeinen te 's Gravenhage; terwijl voorts de Verkoopsvoorwaarden ter lezing liggen ten Raadhuize te Leeuwarden, ten Kantore van de Ontvangers der Registratie en Domeinen te Hardegarijp, Harlingen, Heerenveen, Holwerd en Leeuwarden, ter Griffie van het Provinciaal Gouvernement aldaar en ten Kantore van den betrokken Notaris; liggende bovendien de Algemeene Voorwaarden voor den Verkoop van 's Rijks-Domeinen, ter lezing ter Griffie van elk Provinciaal Gouvernement en ten Kantore van iederen Directeur der Registratie en Domeinen.

De Directeur der Registratie en Domeinen voor de provincie Friesland,
VAN SLOTERDIJCK BEEKHUIS.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Vlissingen zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het, op prijstarief, openbaar Aanbesteden:

Het Herstellen van eenige Militaire Werken te en bij Vlissingen, met Levering van de daartoe noodige Bouwstoffen.

Deze Aanbesteding zal geschieden den 25sten November 1851, des voormiddags ten 11 ure, ten Huize van J. D. Peters, in het Hotel de Commerce te Vlissingen, alwaar van den 17den November het bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Vlissingen.

*** De Militaire Intendant, belast met het toezigt over de Garnizoens-Bakkerij te 's Gravenhage, brengt bij deze ter kennis van de daarbij belanghebbende, dat door hem op Woensdag den zes en twintigsten November 1851, des middags ten twaalf ure, ten zijnen Burele, Lange Voorhout/markt, Wijk V, N°. 388, Publiek zal worden Aanbesteed de Levering van:

Zes Lasten Jarige Roode Tarwe,
Zes dito dito Zeeuwsche Tarwe,
Drie dito dito Zeeuwsche Rogge.

Zullende de Voorwaarden, waarop voorschreven Aanbesteding zal geschieden, van heden tot den dag van Aanbesteding, ter lezing liggen, zoowel op het Bureau van hem Intendant, als in voornoemde Garnizoens-Bakkerij, van des morgens tien tot des middags twaalf ure.

's Gravenhage, den 13den November 1851.

De Militaire Intendant,
W. CRAAIJ.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

*** De Directie brengt bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat zij voornemens is om, onder nadere approbatie van het Departement van Kolonien, bij inschrijving in het openbaar aan te besteden: De Levering te *Batavia* of op de eilanden *Onrust* en *Kuiper* van

2000 *Ton Grove West-Hartley New-Castle Steenkolen* voor de vaartdienst in *Indie*.

De Voorwaarden waarop de Levering moet geschieden, liggen ter inzage der Gegadigden ten Kantore van de Directie te *Amsterdam* en bij hare Agenten te *Rotterdam*, *Dordrecht*, *Schiedam* en *Middelburg*, alwaar ook Model-Inschrijvingsbiljetten verkrijgbaar zijn, den vorm aanwijzende waarin deze zullen moeten worden opgemaakt.

De behoorlijk gezegelde Inschrijvingsbiljetten zullen *voor of op den 28sten November aanstaande*, des middags ten 12 *ure*, *vrachtvrij*, moeten worden ingeleverd aan het Locaal der Maatschappij te *Amsterdam*, zullende na dien tijd geene Biljetten meer worden aangenomen, en onmiddellijk tot de voorloopige toewijzing worden overgegaan.

Amsterdam, den 12den November 1851.

DE MONCHY, *President.*
GOUDSWAARD, *Dir., fung. Secr.*

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Blijkens Acte, op den 11den November des jaars 1851 voor den Notaris *Johannes Albertus Hoog*, in tegenwoordigheid van getuigen te Amsterdam verleden, geregistreerd, is tusschen de Ondergeteekenden *Adriaan Willem de Bruine* en *Johan Christoph Kiersch*, de eerste wonende te Amsterdam en de andere in de gemeente Aarle-Rixtel bij Helmond, als solidaire Vennooten en een derde als Geldschieter aangegaan eene Vennootschap tot het uitoefenen van eene Fabriek van Kunstwol, Wollen en Gemengde Stoffen, onder de Firma van: *de Bruine en Kiersch*, gevestigd te Aarle-Rixtel voormeld, welke Firma door den tweeden Ondergeteekende alleen zal worden geteekend, dan niet anders dan voor zaken der Vennootschap regtstreeks betreffende en dus geenszins tot eenige onderneming daarbuiten liggende of tot het opnemen van penningen bij deze, en zulks voor den tijd van Vijftien Jaren, ingegaan den 1sten Januarij 1851.

A. W. DE BRUINE.
J. C. KIERSCH.

G E N E R A L
S T E A M - N A V I G A T I O N - C O M P A N Y.

DIENST *tusschen* **ROTTERDAM** *en* **LONDEN.**

DE *M A A L - S T O O M P A K E T T E N*

vertrekken met **Passagiers** *en* **Goederen:**

Zaturdag 15 November 1851, 's morgens ten 7 ure.
Woensdag 19 " " 7 "

En bovendien elken DINGSDAG OF WOENSDAG de *Attwood*, en elken VRIJDAG OF ZATURDAG de *Giraffe*, volkomen ingerigt tot het **Laden van Vee** en andere **Goederen.**

Nadere inlichtingen bij de Agenten

W. SMITH EN B. A. VAN ESSO.

LOCAAL

Lange Voorhout over den Schouwburg,

alle avonden precies om 8 ure Voorstellingen van

MEISTERS DIORAMA.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.